06/05/2019

Γόρτυνος Ιερεμίας: “Κατάλληλη τροφή για τον θάνατο είναι η αμαρτία”

/ Γνώμες

Μητροπολίτου Γόρτυνος και Μεγαλοπόλεως κ.κ. Ιερεμίου

Η Ανάσταση του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού, είναι θεμελιώδες δόγμα της πίστεως μας, γιατί αποδεικνύει περίτρανα την θεότητά του και διακηρύττει δυνατά την ήττα του θανάτου και της αμαρτίας, γιατί από την αμαρτία προήλθε ο θάνατος. Η Ανάσταση του Χριστού λοιπόν είναι η απολύτρωσή μας από την φθορά.

Στην Παλαιά Διαθήκη, όπως προφητεύθηκε η ενανθρώπηση και ο θάνατος του Χριστού, έτσι προφητεύθηκε και παρατυπώθηκε και η Ανάστασή του εκ των νεκρών. Θα αναφέρουμε δύο – τρεις μαρτυρίες της Παλαιάς Διαθήκης, αναφερόμενες, κατά την ερμηνεία του αγίου Ιωάννου του Χρυσοστόμου, στην

Ανάσταση του Χριστού.

Ο άγιος Χρυσόστομος σε μία ωραία του ομιλία Περί μη απογνώσεως και προσευχής κατά εχθρών ομιλεί για την στείρα γυναίκα του Αβραάμ και για τις στείρες γυναίκες της Παλαιάς Διαθήκης. Και λέγει ότι οι γυναίκες αυτές που, αν και στείρες, έτεκαν, διαλαλούν το θαύμα της θαυμαστής γεννήσεως του Χριστού από την Παρθένο. Και συμβουλεύει τους Χριστιανούς ο ιερός Πατέρας: «Όταν σε ερωτάει ο Ιουδαίος, πώς έτεκε η Μαρία; εσύ να του απαντάς· πώς έτεκε η Σάρρα και η Ρεβέκκα και η Ραχήλ;» Την ίδια ιδέα ο άγιος Χρυσόστομος την λέγει και στην άλλη του ωραία ομιλία Περί του μη δημοσιεύειν τα αμαρτήματα των αδελφών, όπου λέγει σαφώς ότι «προοδοποιεί τη Παρθένιο η στείρα... Διά τούτο αι στείραι προέλαβον, ίνα πιστευθή της Παρθένου ο τόκος» (εις ΑΑΠ 20. 349DE). Και στην ομιλία που μελετούμε, Περί μη απογνώσεως και προσευχής κατά εχθρών, λέγει ο Χρυσόστομος ότι τα θαυμαστά και μεγάλα της Καινής Διαθήκης τα προετοιμάζουν οι τύποι της Παλαιάς Διαθήκης: «Όταν μέλλη τι θαυμαστόν και μέγα γίνεσθαι θαύμα, πολλοί προτρέχουσι τύποι». Και αναφέρει ένα ωραίο παράδειγμα ο άγιος Πατέρας: «Καθάπερ βασιλέως εισιόντος, προτρέχουσι στρατιώται. ώστε μη αθρόον απαρασκευάστως (= ξαφνικά και απροετοίμαστοι) δέξασθαι τον βασιλέα, ούτω και θαύματος μέλλοντος γίνε¬σθαι παραδόξου, προτρέχουσι τύποι». Και εξηγεί το γιατί ο ερμηνευτής Πατήρ: «Ώστε ημάς προμελετήσαντες (από αυτά που μας προείπε με τις προφητείες της και τους τύπους της η Παλαιά Διαθήκη) μη εκπλαγήναι αθρόον, μηδέ εκστήναι τω παραδόξω του γι¬νομένου» (εις ΑΑΠ 20, 349ΑΒ).

1. Το ίδιο συνέβηκε και με τον θάνατο, λέγει στην συνέχεια ο άγιος Χρυσόστομος. Η Καινή Διαθήκη ομιλεί για την ήττα του θανάτου με την Ανάσταση του Χριστού. Μέγα και φοβερό το γεγονός αυτό· γι’ αυτό και η Παλαιά Διαθήκη προετοιμάζει την ανθρωπότητα με διαφόρους τύπους και προφητείες, ώστε, όταν θα συμβεί η Ανάσταση του Χριστού, να γίνει πιστευτή. Ένας τέτοιος τύπος είναι αυτό που συνέβη με τον Ιωνά. Στο πρόσωπο του Ιωνά αναφέρθηκε και ο Ιησούς Χριστός ομιλώντας για την Ανάστασή του (βλ. Ματθ. 12,39.40. 16,4. «Προέδραμεν Ιωνάς και εγύμνασεν ημών την διάνοιαν», λέγει ο Χρυσόστομος. Γιατί, όπως ακριβώς το κήτος εξέβαλε τον Ιωνά μετά από τρεις ημέρες, έτσι και το μνήμα έδωκε τον Χριστό, μη βρίσκοντας σ’ αυτόν ο θάνατος, λέγει ο Χρυσόστομος, την κατάλληλη τροφή. Και κατάλληλη τροφή για τον θάνατο είναι η αμαρτία. «Από την αμαρτία γεννήθηκε, από την αμαρτία ριζοβόλησε και από την αμαρτία τρέφεται ο θάνατος», λέγει ο Χρυσόστομος. Και αναφέρει στην συνέχεια ένα ωραίο παράδειγμα, ο άγιος Πατέρας. Όπως σε κάποιον, λέγει, που, χωρίς να το καταλάβει, καταπιεί ένα βαρύ πράγμα για το στομάχι του, ένα λίθο για παράδειγμα, τότε αρχικά μεν προσπαθεί το στομάχι του να το χωνέψει, αλλά μετά,

επειδή η βαρειά αυτή ουσία είναι ξένη τροφή, γι’ αυτό, την αποβάλλει και μαζί με αυτήν αποβάλλει και όλες τις προηγούμενες τροφές· το ίδιο συνέβη και με τον θάνατο: Κατέπιε, λέγει ο Χρυσόστομος, ο θάνατος τον ακρογωνιαίο λίθο, τον Χριστό, και δεν μπόρεσε να τον χωνέψει· γι αυτό και τον ίδιο τον Χριστό τον έβγαλε από το βασίλειό του και μαζί με Αυτόν απέβαλε και όλους τους θανόντες.

2. Αλλά ομιλούσε για την στείρα Σάρρα και για τις στείρες γυναίκες της Παλαιάς Διαθήκης ο Χρυσόστομος. Και η στείρωση των γυναικών αυτών, λέγει τώρα ο Πατήρ, ήταν τύπος του θανάτου. Προσέχετε, λέγει ο Χρυσόστομος στο ακροατήριό του, γιατί αυτό που θα σας πω είναι λεπτό θεολογικό θέμα. Θα τους πει ότι η στειρωθείσα μήτρα της Σάρρας καθοδηγεί στην πίστη της Αναστάσεως του Χριστού. Γιατί, όπως αυτή, ενώ ήταν νεκρά, αναζωογονήθηκε με την Χάρη του Θεού και εβλάστησε το ζωντανό σώμα του Ισαάκ, έτσι και ο Χριστός, ενώ απέθανε, αναστήθηκε με την δική του δύναμη. Και για να μη φανεί ότι αυτό που λέγει ο Χρυσόστομος είναι δικό του «βεβιασμένο» νόημα, αναφέρει για μαρτυρία τον Απόστολο Παύλο. Ο Απόστολος, όταν στην προς Ρωμαίους επιστολή του είπε για τον Αβραάμ «ουκ ενενόησε την νέκρωσιν της μήτρας Σάρρας, αλλ’ ενεδυναμώθη τη πίστει, δους δόξαν τω Θεώ, και πληροφορηθείς ότι ό επήγγελται δυνατός έστι και ποιήσαι» (Ρωμ. 4,19-21), ότι δηλαδή από νεκρά σώματα θα κάμει να γεννηθεί ζωντανός υιός, μετά από αυτό το νόημα ο Απόστολος μας οδηγεί στην πίστη της Αναστάσεως του Χριστού. Γιατί λέγει ο Απόστολος στην συνέχεια: «Ουκ εγράφη δι’ εκείνον μόνον ότι ελογίσθη αυτώ, αλλά και δι’ ημάς». Γιατί; «Οις μέλλει» λέγει «λογίζεσθαι τοις πιατεύουσιν επί τον εγείραντα Ιησούν τον Κύριον ημών εκ νεκρών» (Ρωμ. 4,23-24). Δηλαδή, σαν να λέγει ο Απόστολος: Ο Θεός έφερε στην ζωή τον Ισαάκ από το νεκρό σώμα της Σάρρας, από την στείρα μήτρα της, δηλαδή. Έτσι ανέστησε και τον Ιησού εκ νεκρών,

3. Αλλά και ο πατριάρχης Ιακώβ ομιλεί για τον θάνατο και για την Ανάσταση του Χριστού. Ευλογώντας ο γέροντας πατριάρχης τον υιό του Ιούδα, από τον οποίο επρόκειτο να προέλθει κατά σάρκα ο Μεσσίας, του είπε: «Εκ βλαστού υιέ μου, ανέβης» (Γεν, 49,9). Ως «βλαστό» εννοεί την Παρθένο και υποδηλώνει με αυτή την έκφραση την αγνότητα της Μαρίας, λέγει ο Χρυσόστομος. Έπειτα, υπαινισσόμενος ο πατριάρχης τον θάνατο του Χριστού, λέγει: «Αναπεσών εκοιμήθης ως λέων και ως σκύμνος λέοντος, τις εγερεί αυτόν;» Με το «εκοιμήθης» παριστάνει τον θάνατο του Χριστού ως ύπνο. «Τον γαρ θά¬νατον αυτού κοίμησιν εκάλεσε και ύπνον», λέγει ο Χρυσόστομος. Αλλά με τον θάνατο συνδυάζει ο πατριάρχης και την Ανάσταση του Χριστού, γι’ αυτό και λέγει: «Τίς εγερεί αυτόν;». Σαν να θέλει να πει ότι κανένας άλλος δεν μπορεί να εγείρει τον Ιησού Χριστό, παρά μόνον ο Ίδιος θα εγείρει τον Εαυτό Του. Γι’ αυτό και ο Χριστός έλεγε: «Εξουσίαν έχω θείναι την ψυχήν μου, και εξουσίαν έχω λαβείν αυτήν» (Ιω. 10,18). Και άλλοτε πάλι ο Χριστός είπε: «Λύσατε τον ναόν τούτον και εν τρισίν ημέραις εγερώ αυτόν» (Ιω. 2.19).

Αλλά τί σημαίνει εκείνο που είπε ο πατριάρχης μιλώντας προφητικώς για τον θάνατο του Μεσσία «αναπεσών εκοιμήθη ως λέων»; Ωραία το ερμηνεύει ο Χρυσόστομος: Όπως ο λέοντας όχι μόνο όταν είναι ξύπνιος, αλλά και όταν κοιμάται είναι φοβερός, έτσι και ο Χριστός, όχι μόνο πριν από τον σταυρό, αλλά και σ' αυτόν τον σταυρό και σ' αυτόν τον θάνατό Του ήταν φοβερός και έκανε τόσο μεγάλα θαύματα. Έκανε, για παράδειγμα να στρέψει την τροχιά του ο ήλιος, να σχιστούν οι βράχοι, να κλονιστεί η γη, να σχισθεί το καταπέτασμα, να τρομάξει η γυναίκα του Πιλάτου και να προκληθεί κρίση συνειδήσεως στον Ιούδα. Τότε, κατά τον θάνατο του Χριστού, το σκότος ετύλιξε την οικουμένη και φάνηκε η νύχτα κατά την μεσημβρία. Τότε καταλύθηκε η τυραννίδα του θανάτου και αναστήθηκαν πολλά σώματα αγίων νεκρών (βλ. Ματθ. 27,51-53). Αυτά τα προείπε από παλαιά ο πατριάρχης και έδειξε ότι και κατά την σταύρωσή Του ο Χριστός θα είναι φοβερός. «Ανατεσών», λέγει, «εκοιμήθης ως λέ¬ων» (βλ. Ομιλία εις το «Πάτερ ει δυνατόν...», εις ΑΑΠ 29,160 εξ., σελ. 197 εξ.).